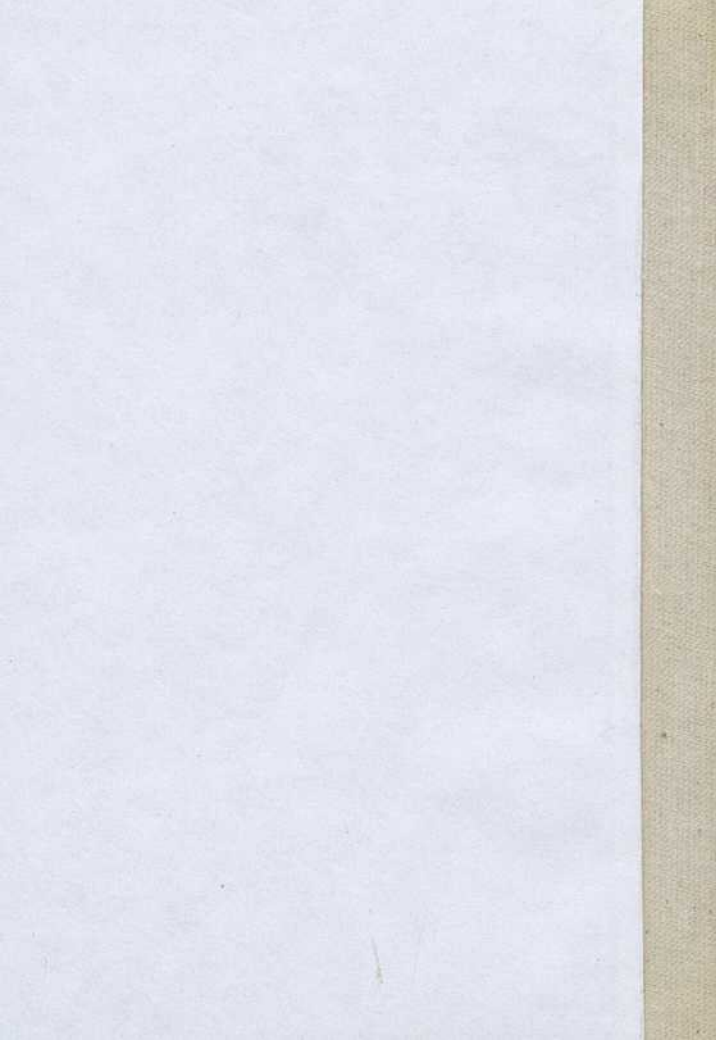

Ba 52662

АЛ. ДУДАР 8

БА 52662

СОПЕЛНЫМ
СЫЩЕЛАН

ВЕРШЫ

МЯЛЯДНЯК

ал
11860

АЛЕСЬ ДУДАР

Б₄52662

СОНЕЧНЫМІ
СЬЦЕЖКАМІ

ВЕРШЫ

Вел. 1994 г.

Выданьне Ц Маладняка
М Е Н С К—1925

1-я Дзяржаўная друкарня.

Заказ № 135.

У ліку 1.500 экз.

Галоўлітбел № 12602.

25. 11. 4. 2009

Песьні, Песьні!

Песьні, песьні! Даволі мяцежыць—
ўспамінаць учарайшую быль.
Ваш нясьмелы напеў не абрэжа
срэбракованых струн журбы.

Прамяністай вясеньняй парою
пульхным лёдам пакрыта рака...
Бач—пад сіняй празрыстай карою
захаваўся мяцежны шквал.

Песьні мілыя, буйныя песьні,
нібы рокат сталёвы заводу—
не настане вясна на прадвесьні,
ў берагох ня стрымаеш паводкі.

Прыдзе час—зноў паўстануць буры,
дні бліскучыя мятнуцца ў вырай,—
прыдзе радасьць,
нежная, як гурыя,
ў ваяўнічай постаці валькірыі...

Песьні, песьні!.. З вас сілы чэрпаць,
як паўстане ўчарайшая быль...
Ад удараў ламаецца чэрап,
ў сэрцы б'е барабан барацьбы.

Празьвіняць сталёвыя віхуры,
заляскачуць удоўж і ўшыр.

Прыдзе радасьць
нежная, як гурыя,
ваяўнічая, як буйная валькірыя.

Мы любім даўныя паданьні,
быліцы сівых песьняроў;
няхітры іх апавяданьні
аб справах зьбегшых ўжо часоў.

(Ул. Жылка)

А Н Н А Л Ы

МЛАДЫ

СКАРЫНА

400-годзьдзю беларускага друку

Ня люблю, калі з роднай краіны
птушкі рвуцца ў далёкі вырай...
Я успомніў Францішка Скарыну,
што у Полацку княжацкім вырас.

Ужо няма такіх настрояў,
як былі калісь даўно,—
бо сягонья над новай Дзвіною
перакінуўся новы мост.

Што Дзвіна!.. Для яе ўсё роўна,
хто п'яе над яе берагамі.
Не яна мужычую мову
аправіла ў гнуткі пергамэнт.

О, Францішак... Францішак Скарына,
што над гранкай друкарскаю гнуўся!..
Ведай, праца твая пакарыла
новы сьвет для сёвай Беларусі!

Бо сягонья сьпяваюць баяны,
бо ужо разгарнуліся крыльлі...
Перамогі вясельлем п'яных
мы успомнім Францішка Скарыну,

што радзіўся калісь над Дзвіною,
вандраваў над яе берагамі;
што аправіў мужычую мову
ў няўміраючы гнуткі пергамэнт.

ЖАЛЕЗНЫ ВОЎК

Туманамі пушча дыміла,
а вецер над рэчкаю змоўк.
Над курганам князю Гэдыміну
прысьніўся жалезны воўк.

І у казцы бывае праўда—
толькі праўда, як дарога бяз прысад.
„Воўк жалезны зубамі заляскаў
„і на княжацкі сеў пасад...“

Не згадаць дзікуну Гэдыміну—
не паверыў-бы ў гэткі ён сон:
бач, патомкаў яго задавіла
гісторыі людзкой калясо.

Паў туман ды на сіняе мора,
вецер рынуўся ў далёкі паход...
Чуеш—
будзіць нашы прасторы
воўк жалезны—сталёвы завод.

КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ

Беларусі паўстаўшай слава,
Беларусі—ў пояс паклон.
Хай мінулае цемра заслала—
а змаганьня не забыць ніколі.

Эх, Кастусь... Балоты памерыў,
а ў лясох, як у бацькавай хаце.
Беларусь табе паверыла—
за табою пашла змагацца.

Беларусь—не царом маскоўскім,
Беларусь—не варшаўскім паном!
Зазвінелі ў лесе бярозкі,
дуб стары галаву падняў.

Забуяніла ў полі рэхам:
— За мужычую праўду—у бой!..
Ня Ілья па хмарах праехаў,
не Пятро зазваніў булавой!..

А пасья—вастрожныя краты..
Што з таго, што жыцьця ня стане.
Твае сьлёзы важыць на караты:
— Залілі, загасілі паўстаньне!..

Скалыхнуўся натоўп на Лукішках:
— На Беларусі няма шляхты!..
Можа кат успомніў за кілішкам,
як памёр мяцежнік пракляты.

Маліцца—ня наша справа.
Кастуся мы папростаму ўспомнім:
Беларусі паўстаўшай—слава,
Беларусі ў пояс паклон.

* *

Не сягонья было і ня ўчора...
Ой, ды з раніцы плакалі гусьлі...
Вандравала ліхое гора,
вандравала ў палёх Беларусі.

Госьць няпрошаны, госьць нязваны
нашы нівы таптаў нагой.
Помняць, помняць яшчэ партызаны
дзесяцьсот дваццаты год...

Не сягонья было і ня ўчора,
бо сягонья загоены раны.
Ты ня плач, Наваградзкае ўзгор'е,
ня журыся тугой саматканай:

кінуў дзень залатыя кроплі
над заводам, над полем, над лугам...
Кастуся Каліноўскага покліч
сёння зноў—ад Вяльлі да Бугу.

Выйдуць войска сярмяжнага ўзводы,
выйдуць важыць жыцьцё і сьмерць...
Дык гучней гудзеце, заводы,
каб нудою жыцьця ня мерыць...

Былі дні, што здаваліся вечарам:
ой, ды раньне з крывавай расой...
Беларусь, твой стан пакалечаны
сённяя новаю зьяе красой...

Бо сягонья гараць успаміны,
бо сягонья загоены раны...
Што было—назаўсёды згінула
і з магілы ніколі ня ўстане.

НАВАЛЬНИЦА

ЛЕНІН

Разьлівалася, плакала восень—
рассыпалася золатам лісьцяў:
ой, ня жыта—крыжы на пагосьце
гэтак буйна ў той год разрасьліся.

Сьцены з дроту—ад мора да мора,
спяхмурнеў палёў блакіт...
Толькі горад, рабочы горад
часам сьцісьне мацней кулакі.

* * *

Раптам—
— Даволі карыцца!..
Катаў
прыкладам спляча!..
Гэта рабочы Піцер
ўздыбіў запал Ёльліча.
Гэта Смольнага громы
скорчылі сэрца зямлі—
першы дэкрэт Саўнаркому
сонца па сьведзе разьліў.
Вырвалі Ленінскім словам,
разварушылі гняздо павукоў.
Гэта восень была вясною,
вясною новых вякоў.

* * *

Шлях вякоў туманамі спавіты;
іх бяздонья нельга запаліць...
Толькі з вечна-цввёрдага граніту
нашым векам высечан Ёльліч.

Сёнья бунт рабоў магутным штормам
абудзіў усю зямную кулю,
бо Ёльліч ангельскага шахцёра
парадніў з кітайскім цёмным кулі.

Сёнья поруч з вёскаю зялёнай
дружна стаў бунтар адвечны—горад:
гэта Ленін згуртаваў колёны
Ленінскай мяцежнае кагорты.

Ад Дняпра да докаў Нью-Ёрку,
да далёкіх ўсходніх акіянаў
ясна сьвеціць Ленінская зорка
ўсім прыгнечаным і ўсім загнаным.

І цяпер, хоць вечным сном скаваны
наш Ёльліч у чорным маўзалеі,
вечна будзе рычагом паўстанья
імя—Ленін.

НАВАЛЬНІЦА

Праскакаў над бяздоньнем вякоў
навальніцы чырвоны конь.
Гэта іскры яго падкоў
запалілі стары закон.

Што ні крок—агонь і пажар,
і старому—у сэрца удар.
І закон—на канцы нажа.
І ня страшны ні бог, ні цар.

Чырванее ўжо белы сьнег:
хто прачнуўся—больш не засьне.
І араб, і суданскі негр
засьпявалі аб новай вясьне.

Звонка ляснуў і стаў варстат.
Загудзеў рабочы квартал:
— з барыкадаў—ні кроку назад,
зьлітаваньня ня дасьць капітал!..

І на вуліцах б'е барабан:
барацьба, барацьба, барацьба!
Страшны суд затрубіла труба:
памірае ўсяўладны банк.

І гараць навальніцы агні.
Сьвет стары да астатку згніў.
І вякі з верхавін пірамід
паглядаюць на нашы дні.

Праскакаў над бяздоньнем вякоў
навальніцы чырвоны конь.
Гэта іскры яго падкоў
запалілі стары закон.

М А Й

Май прышоў у блакітнай кашулі,
у манісьце павеваў лясных...
Сёньня й мы на заводзе пачулі
залатыя раскаты вясны.

Май прашоў над шумлівым горадам,
пырснуў сонцам у твар камяніц,
і на вуліцах, дымных і чорных,
першамайскі прызыў зазваніў.

Любіць ён, як і я, прабегчы
па зялёных размахх палёў.
Як і я—ён бунтар адвечны:
любіць сонны ламаць буралом...

А калі чырвонай істужкай
май аздобіць вясны блакіт—
льецца лавай па вуліцах вузкіх,
буйным гневам на бруку кіпіць.

І тады—непакорны і хмуры —
ён ідзе напралом, як шквал.
І ня сыну вясны і віхуры
пуцявіны сабе шукаць.

Але май!.. Сёння наша сьвята.
Пад напевы вясеньніх званоў
ты вясну сабе сёння сасватаў...
Я і ты—сягоньня адно.

І на вуліцах брудных і цесных
загуляем мы—май і я,
бо у сінія майскія песьні
спавілася душа мая.

СЯГОНЬНЯ

А. С. Пушкин
Полное собрание сочинений
в 10 томах
Том 10

Сочинения
в 10 томах
Том 10

СЕРГЕЙ

З. поэмы „СЯГОНЬНЯ“

I

Мне казалі калісь
— Беларусь—
гэта толькі балоты ды ўзгоркі,
ды народ, што, сагнуўшыся ў крук,
лье свой пот у чужыя разоры.

Паплылі падарожнага крокі
дый загасьлі ў шумлівых ценях...
Я знашоў Беларусь ненарокам
у сырых гарадзкіх сутарэньнях.

Ня шукай багатых фарбаў...
Салаўіных сьпеваў
ня шукай,—
бо з закуранных дымам фабрык
пеніць дзень толькі покліч гудка.

Хай шукаюць тое, што ня згублена
у чужын невядомай шэрані...
Беларусь мая ў фабрычных трубах;
Беларусь нікім яшчэ ня змерана.

Вы сьпявайце сабе, баяны,
хто яшчэ да канца ня згніў.
Я скажу,
як умею,
як знаю,
пра вясёлыя нашы дні.

II

Наша сягонья—
момант.

І заўтра —
нам не мяжа:
хіба ў жытніх прасторах заломы
сёньня могуць каго напужаць?..

Сягонья мы будзім заводы —
з твару зганяем маршчыны.
Але ці скажа хто з нас:
— Годзе!..

Хто дазволіць сабе адпачынак?

Знаем—
працу спыніць на момант—
знача—стагодзьдзі назад,
знача—
старым заламам
зачарована наша мяжа.

Не кажы пра халодны жвір,
не кажы,
бо спытаюць другія:
— Ці-ж затым вы агнём жылі,
каб пагаснуць ізноў і загінуць?..

Бо куды для цэлага сьвету
вызвалення песьні наш горні...
Вы красуйце, чырвоныя кветкі!
Нам мяжою ня будзе сягонья.

З ВЁСКІ

I

Вёска!
Што ёй? Што ёй дзеецца?
Вёска рушыць у новы век.
Бач—
заместа лучыны, ірдзее
радыё-сонца сьвет.

Ну і што-ж!
Заплаціць падатак...
Палягчэла ўжо—будзе лягчэй
Хай павук у закураных хатках
павучыньня сабе не пляце.

Зарасьлі дарожкі крывыя,
а простыя—ўсе ў савет.
Хай сьпявае поп доўгагрывы
малітвы глухой саве.

Бо сягонья дзядзькі ў савеце
пішуць загады каравай рукой,
разганяе па полі вецер
дар рабочых—сталёвы конь.

Вёска.
Што ёй?
Што ёй дзеецца?
Вёска рушыць у новы век.
Бач—
заместа лучыны, ірдзее
радыё-сонца сьвет.

КОМСАМОЛКА

Заклубіліся над рэчкаю асіны—
кацяць цені у зялёную ваду...
Паглядзі, матуля, вечар які сіні—
а ўсё роўна на вячоркі не пайду.

Шэфы з гораду прывезьлі падарункі—
для ячэйкі шмат прывезьлі кніг...
А партрэты... А плякаты і малюнкі...
Зроду ты ня бачыла такіх.

Хай дзяўчаты хоць да раніцы гуляюць,—
нам даклад сягонья робіць агроном.
Скажа, як палепшыць ураджаі,
Як змагацца з сушай і дажджом.

А па сходзе сабяромся дружным хорам.
Песьню буйную нікому ня спыніць.
Ах, як пальцы лёгка ходзяць у Ягора,
і тальянка як Ягорава зьвініць.

Заклубіліся над рэчкаю асіны,
цені кацяцца ў зялёную ваду.
Закачаўся вечар ціхі, сіні.
Я, матуля, на вячоркі не пайду.

СЕЛЬКОРОК

Над ракой — туманная лагчына...
Два дзесяткі хат — старых грыбкоў...
Ой, згубіла пацеркі дзяўчына —
па траве рассыпалася кроў.

А у хаце, што з узорным ганкам,
нехта рот усмешкаю скрывіў,
нехта чысьціць рулю ржавай абразанкі
і змывае з рук сьляды крыві.

Стала хатка над туманнаю лагчынай,
плача хатка тусклым аганьком;
там па сьценах блудзіць сьвет у павучыньні:
хоча вырвацца праз мутнае акно.

Душаць змрокі слабы сьвет газыніцы...
Замігала за ракой зара;
словы простыя на жоўтыя страніцы
выліваюцца з душы гаспадара.

На бяду гандлярскаму разгулу,
на бяду злачынцу-кулаку
панясуцца меткія, як кулі, —
ураганам словы пацякуць.

Можа ў горадзе ў запальныя прызывы
перальюцца простыя радкі,
мо' гандляр са злосьці воўкам ўзвые
і зубамі скрыпнуць кулакі...

Можа ўночы у глухім завулку
абразанка гулка кашляне...
Пад кашуляй зрэбнай сэрца б'ецца гулка,
і Ільліч прыжмурыў вока на сыцяне.

Аднаму забітаму на зьмену
стануць сотні новых змагароў...

Мільганула цень па загуменьнях—
па траве рассыпалася кроў.

* * *

Завяжу я, завяжу я—
завяжу я думкі ў вузел:
песьню нашу—ня чужую,
ня чужую чуў я ў лузе.

Распляту касу густую
ды акутаюся ў кудры...
Маладую, агнявую
я ніколі не забуду.

Грайце струны, грайце струны,
грайце, струны пра раздолье:
парасту я ў полі рунню,
парасту травою ў полі.

Думкі ў вузел завяжу я
дый зямельку пацалую—
не пайду ў зямлю чужую,
бо сваю мацней люблю я.

Хто прашоў—галаву павесіў
(Мільёны пудоў у гадох),
Ну, а я малады—мне весела
Равагнацца ў мяцежную даль.

П Р А С Я Б Е

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or title.

Faint, illegible text in the middle of the page, possibly a section header or a line of text.

* * *

Не шкадую, нічога не шкадую—
ані раніцы, ані жытнёвых ніў.
Няхай вецер па пушчы шнуруе,
над дарогай гудуць авадні.

Мне ня жаль ні хвоек, ні бярозак,
мне ня жаль трубы пастуха...
Кажуць людзі, што я страціў розум—
зажурылася над хаткаю страх.

Не здарма мая старая маці
ставіць сьвечкі перад вобразам штодня,
просіць бога, каб памог сынку стрымацца
і агнямі загарэцца каб ня даў.

Эх, матуля!.. Нічога не шкадую—
ні лясоў, ні аб'імшэлай хаткі,
бо знашоў айчыну я другую
у сталёвым лёскаце варстатаў.

І палаюць агнямі думкі—
Беларусь—недасяжным узвышшам;
Захад з Усходам злучылі рукі;
шоўкатканае поле трактар вышыў;

Не змаўкае заводаў рэха...
Гэта ўсё намі з бою ўзята...
Не маліся, матуля, за сынаў грэх,
за палёты ў вясёлае заўтра.

Бач, маю краіну маладую
агарнулі брыльянцістыя агні...
Не шкадую, нічога не шкадую—
ані раніцы, ані жытнёвых ніў.

* * *

Помніш? Хмары чмарыя зьвіліся,
вечар пеніўся тугой-атрутай,
нашых думак кволае лісьце
трапяталася ў нетрах смутку.

Можа й нам —недапетай песьняй
з камнем на шыі—на дно.

Бо, здавалася, сэрцу цесна,
думкі мучыў балючы надлом.

Мы любілі і шмат любілі—
аддавалі цела і душу;
а ўчарайшае, хоць і заглохла быльлю,
а ўсё роўна за горла нас душыць.

Не ганяйся, поэт, за зданьню,
ня губляй залатыя словы,
бо напевам адным разудалым
цяжка вырваць жыцьця заломы.

Толькі як ні гусьцеюць цені,
як ні хмурыць шэрань аблічча—
усё роўна—агні лятуценьяў
думкі ў новыя далі клічуць.

І тады, калі прыдуць другія,
засьпяваюць інакшыя песьні—
зноў вярнуся ў свае берагі я,
каб жалейку на дрэва павесіць.

Горад—шум, горад—рай, горад—чары...
(А. Гурло)

Г О Р А Д

МЕНСК

Ня пісаў я ніколі летапісаў
і пісаць, напэўне, ня буду...
Пазварочвала бура слупы ўсе,
а ў дарозе ўсё роўна ня зблудзіш.

Што капацца ў архівах стагодзьдзяў
ды трывожыць заснуўшую цень...
Паглядзі, як жыцьцём карагодзіць
сэрца Белае Русі—Менск.

То ня месяц з-за хмар прычаліў
ды над Сьвіслаччу лёг у траву.
Будавалі Менск палачане,
будавалі на сваю галаву.

А Менск толькі бровы нахмурыў,
ашчацініўся стрэламі труб.
Глянь-жа, глянь, як пад белым мурам
за слупом бліскавічыць слуп.

А мядзяныя дроты бальконам
напяваюць пра сьвята жыцьця.
Пахаваліся па стайнях коні—
самалёты над Менскам ляцяць.

Сонца золатам ў дах барабаніць —
адбівае сталёвы рытм...
Як у казцы — вясёлая раніца
вечарамі на бруку гарыць.

Дзе вы, дзе, мінулыя годы!
Вам ня ўстаць з-пад конскіх падкоў.
А цяпер вось грымяць заводы.
Будзяць горад сотні гудкоў.

Хай другія па сьвеце бродзяць
ды шукаюць багатых зьмен.
Ах, як многа, як многа жа
беларускаму сэрцу Менск.

Вуліца, шырокая вуліца.

Заляскала конскім топатам.

Ні Купала, ні Колас, ні Бядуля
цябе не масьцілі строфамі.

Вуліца... Лягла пад дротам,
з гуляшчымі разам грашыла—
падарожным усім за грашы
рассыпала свае пяшчоты.

Вуліца... Каменьні загавораць—
кожны камень створыць поэму:
і прыхільнікам скажуць і ворагам
пра вялікае сваё цярпеньне.

Калі будуць мяне пытаць,
дык таму, хто мяне спытае,
я скажу: „нічога ня знаю
і нічога не магу сказаць!..“

Вуліца!.. Даруй, калі можаш,
але я да цябе не вярнуся,
бо мяне з майго падарожа
вярнуцца ніхто ня прымусіць.

Ты приваблівай целам гарачым,
прадавайся па кавалку за грашы.
Ня прыду і ня буду грашыць,
як грашыў я з тымі гуляшчымі.

Бач, як заляскала вуліца,
заляскала конскім топатам.
Ні Купала, ні Колас, ні Бядуля
цябе не масьцілі строфамі.

Ц Е Н І

Ах, цені, цені... Паляглі вы
усходняй казкай на асфальт...
Сплылі разьлівам він гўльлівых
на думак адзьвінеўшы жалы.

І я, як вы, блудзіў па сьвеце,
туляўся ў выбаінах зор.
Мне ў вочы кідаў вецер сьмецьце
старых, забытых абразоў.

Цяпер ізноў спляліся цені
ў чароўны, казачны вузор,
а я ўжо зьдзейсьніў лятуценні
ў чырвоных выбаінах зор.

І песьняй сьветлаю спавіты,
і адзьвінеў, адплакаў жалы..
І цені казкаю блакітнай
ляглі на гарадзкі асфальт.

* * *

За маім акном—абрывы,
а на дне іх—пыльны брук.
У дротах мечацца пужліва
сонца—вогненны павук.

Ліжа жоўтыя каменні
ценяў шэрая кайма—
звонка ляскае аб землю
іскрай звонкаю трамвай...

Ах, я знаю!.. Звонкім гулам
ўспеняць раніцу гудкі,
загудзіць завод, як вулей,
запыхцяць рухавікі...

Гэй, далёкія палеткі!..
Над ракой сутулы клён!..
Наш пасеў—жалезных кветак
забуяніў над зямлёй...

Можа заўтра паравозы
загудзяць паміж лясоў,
можа зьвякне вербалозьзе
намі зробленай касой...

За маім акном—абрывы,
пад бальконам скача цень...
Тут вясною гаварлівай
сіні клён не расьцьвіце.

Не запеніць тут адценьняў
жоўтатканая трава...
Звонка ляскае аб землю
векам будучым трамвай.

дівчата мого мими в
мені як в янголі деп
Тут некого таврувати
світ каже на розриві

Не знаєш тут дівчата

Зомки дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Великі дівки по землі

Узор прыгожы пекных зор
Гарыць у цемні небасхілу..
(М. Багдановіч)

С У З О Р' І

* * *

Вось цяпер безнадзейна шукаю
сінія вочы дзяўчыніны...
Я ня знаю, хто яна такая,
я ня знаю нават яе імені.

Прышла і проста сказала:
— Будзем жыць, бо мы маладыя...
Быць можа, яна ня знала,
што топча чужыя сьляды.

Зіму ў маім сэрцы зламала
пахамсалодкім горкай рабіны.
Мне здавалася—ты незямная.
Ці праўда?.. Скажы, любімая!..

Няпраўда!.. Я гэтаму веру...
І цябе, агнямi сатканую
з лятуценьняў і кволых нэрваў,
я цяпер безнадзейна шукаю.

* * *

Цаліну алавяных хмар
скрозь прарэзалі сінія жылкі...
Можа думак смутных няма?
Можа гэта—толькі туман
над непапраўленай памылкай?..

Хай імжаць срабрыстыя кроплі.
Ты бяздоньне хмар не клянi—
загудзяць па блакітных тропях,
зазвіняць сталёвыя крокі—
праскачу я на белым кані.

* * *

Камень ляжаў пры дарозе, халодным
абсыпаны жвірам,
— Гэй, ня спыняйся, таварыш, бо каменем
ляжаш, як я!..
Тут разышліся дарогі на поўдзень, на
ўсход і на захад—
сьмела адну выбірай і ніколі з яе ня сы-
ходзь.

* * *

МІМНОСАВ ДВОРАД МП ПУВАРА ДНЕМІ

Мі бы ў моры човен без вясла,
Мі ў жыцці тулялася дзяўчына.

Глядзі, бяз часу так загінеш,
Мі бы ў моры човен без вясла.

— ДАУДЭ АН І ВОЛО

— МІ ЯН ЗК Е ІАМІН І ПЕВІЎМІА УНДЭ ДАВІМІА

ДЭЛОХ

Примета * * *

Заблудзіла зялёная зорка—
атуманіў яе сусьвет...

У зарніц залатой паласе
заблудзіла зялёная зорка.

І вандруе ў срыбрыстай расе
і шукае дарогі ў змроку...

Заблудзіла зялёная зорка—
атуманіў яе сусьвет.

* * *

Мятнуўся небаскіл пярунам сінякрылым
і дуб, магутны дуб агнём пацалаваў...
І пушча пошчакам наўкол загаварыла
і раскалолася у дуба галава...
І дуб упаў. І ноч крылом сваім пакрыла,
і абнялася з ім зялёная трава...
І дрэвы плакалі. Ня бачылі яны,
што у сярэдзіне той дуб даўно ўжо згніў.

* * *

Ў музеі залатую бранзалетку
я бачыў за празрыстым шклом—
яе, пад старажытным курганом,
пазелянеўшую знашлі малыя дзеці.

І ў тыя дні расьлі на полі кветкі...
І ланцужком, сатканым з васількоў,
стары мастак прывычнаю рукой
аздобіў залатую бранзалетку.

Мастацкі дух ніколі не памрэ.
Не пахаваць яго пад курганамі,
ня вычарпаць гадамі і вякамі.

Яму ў агні пякельным не згарэць.
Ён вырвецца з багны разводзьдзем буй-
ным рэк
і загарыцца зноў бліскучымі агнямі.

* * *

Нікому ня буду верыць,
нікога ня буду чакаць—
налажылі на нашы дзверы
чорнага воску пячаць.

Але радасьць у сэрцы сьвеціць,
смутак поўзае чорным крабам...
Паламаў дарагі сямісьвечнік
звар'яцеўшы ад старасьці рабін.

І так гэта вышла проста—
хто мог-бы пра гэта згадаць.
Бач, хрыстос і дванаццаць апосталаў
на балоце нам мосьцяць гаць.

Бач, малюнак стары Тыцыяна
супачыў у савецкім музэі.
Чуеш—песьняй, песьняй буянай
думкі новых, ня тых людзей.

І для нас, для нас збудавалі
на балоце шырокую гаць,
бо мы самі з дзвярэй сарвалі
чорнага воску пячаць.

Л І С Т Ї

I

Я ня веру ні чарам, ні лёсу:
толькі знаю—ляжацьму ў магіле.
Калі песьня ў калосьсях галосіць—
з сэрца шэрая немарасьць гіне.

Песьня—вежа, што неба мяжуе;
песьня—сэрца зялёнай зарніцы.
Ў залатыя пяскі Чарджуя
паляглі бліскавіцы ніцма.

Што мне сноў жалобныя званы—
я ня веру ні чарам, ні лёсу.
Вольным посьвістам, гоманам вольным
песьні сонца ў калосьсях галосіць.

Хай імгла па аржанішчы ляжа,
хай туман—украсай кудзэбнай.
То ільняная садзь анталяжай
заімжыць пад празрыстым небам.

II

Вы прышлі з далёкіх ваколіц,
вы прынеслі далёкія песьні.
Загубіў залатую падкову
на шурпатым аўсянішчы месяц.

Гадоў не адна ўжо сотня
пранялася над нашым полем.
Вы казалі: „У ціне балотнай
не растуць кіпарысы ніколі!“

А прышлі-ж вы, прышлі здалёку,
вы прынеслі далёкія песьні:
і затупаў нячутым крокам
па шурпатым аўсянішчы месяц.

За акном зарыдала катрынка,
А я-б лепш паслухаў гармонік.
Каб былі, каб былі ў мяне крыльлі,
я-б за песьняй паляцеў ў пагоню.

III

Наша песьня—з балота ды з лесу.
Наша песьня—з кудлатых імшараў.
Мне ня жаль, што сарвалі завесы
з непазнаных імглістых чараў.

Я люблю нашы сінія казкі
такімі, як іх складалі...
Бусел над пуняй крылом заляскаў
дый панёсься ў бяскрайныя далі.

Многім многа яшчэ раскажа
наша песьня з кудлатых імшараў:
ў ёй саткалі мы тонкую пражу
з непазнаных імглістых чараў.

Вось і ўпала з вачэй заслона.
Мы пазнаць непазнанае хочам.
Лягу я на зялёным улоньні—
буду слухаць, як песьня стукоча.

І ў нязнанай цьмянай далі словаў новых
мы шукалі,
словаў новых мы шукалі і ня здолелі
знайсці,..
А ў жытнёвым у прасторы рассыпалі песьні
зоры,
рассыпалі песьні зоры каля возера ў
трысьці.
І ня думалі ніколі, што у нашай моцы
доля.
што у нашай моцы доля і ня вырвецца
ад нас;
не магло нам і прысьніцца—нашых думак
калясьніца,
нашых думак калясьніца—гэта сьвету апаяс.
Хто-ж казаў, што ў цьмянай далі словаў
новых мы шукалі,
слоў новых мы шукалі і ня здолелі знайсці?
Новы дзень не загарамі. Наша доля будзе
з намі,
наша доля будзе з намі днямі яснымі
цвільсьці.

З Ъ М Е С Т.

Стар.

Песньні, песньні!.. 3

Анналы.

Скарына 7

Жалезны воўк 8

Кастусь Каліноўскі 9

* * Не сягонья было і ня ўчора... 11

Навальніца.

Ленін 15

Навальніца 17

Май 19

Сягонья.

З поэмы „Сягонья“ 23

З вёскі 25

Комсамолка 27

Селькор 28

* * Завяжу я... 30

Пра сябе.

* * Не шкадую... 33

* * Помніш?.. 35

Горад.

Стар

Менск	39
* * * Вуліца, шырокая вуліца...	41
Цені	43
* * * За маім акном—абрывы...	44

Суворці.

* * * Вось цяпер безнадзейна шукаю...	49
* * * Цаліну алавяных хмар...	50
* * * Камень ляжаў...	51
* * * Бы ў моры човен...	52
* * * Заблудзіла зялёная зорка...	53
* * * Мятнуўся небасхіл...	54
* * * Ёў музэі залатую бранзалетку...	55
* * * Нікому ня буду верыць...	56
Лісты	57
* * * І ў нязнанай цьмянай далі...	60

Таго-ж аўтара.

Беларусь Бунтарская. Вершы. Менск, 1925 г.

Шанхайскі шоўк. Поэма. (Друкуецца).

Збор апавяданняў. (Рыхтуецца да друку).

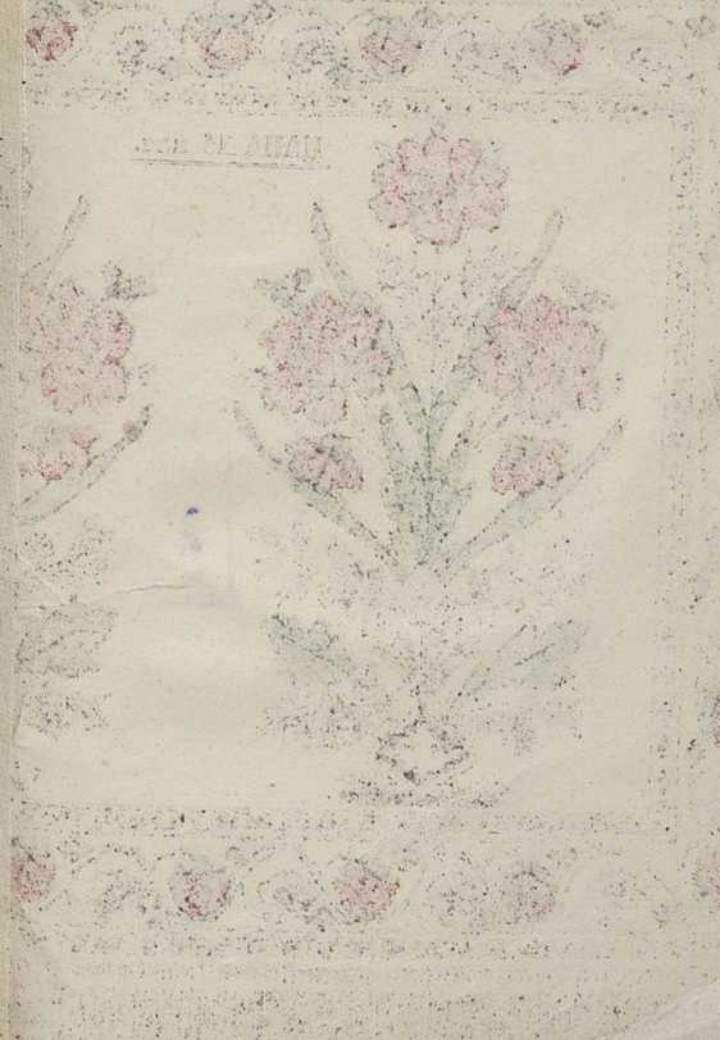
Бел. аддэся

1984 г.

Татаж аўтара.

Калекцыя Беларускага Беларускага Беларускага Беларускага
Міністэрства Беларускага Беларускага Беларускага
Міністэрства Беларускага Беларускага Беларускага

THE SEAMAN

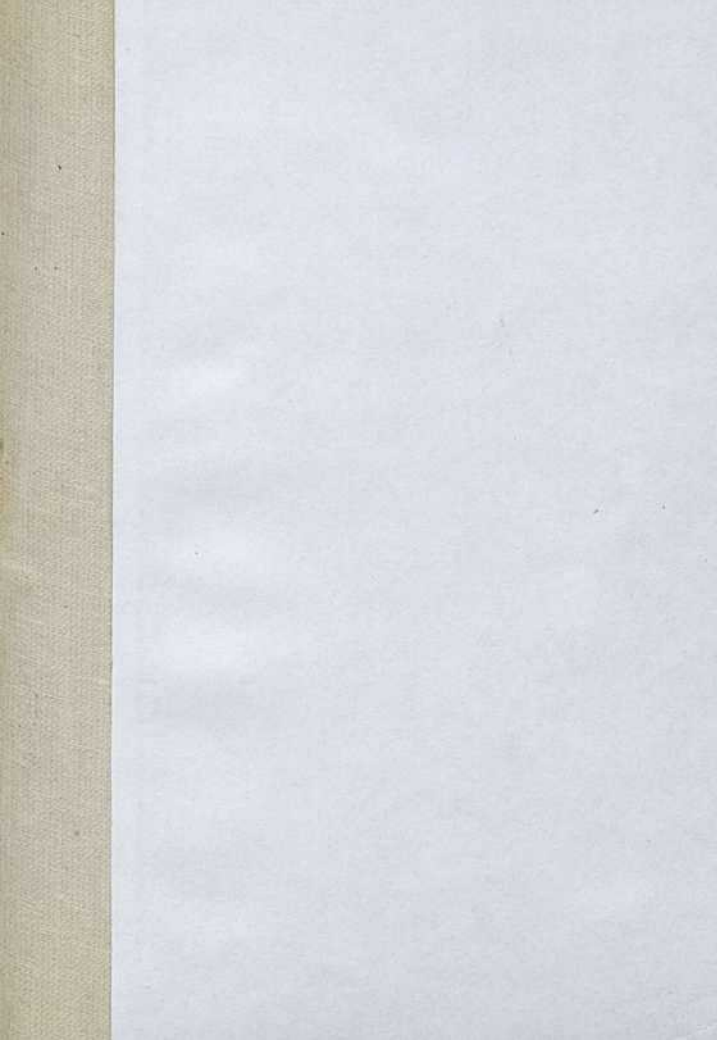

ЦАНА 15 кап.

1964 г.

1964 г.

8000000409565